

[Niels Helveg Petersen.]

med, hvor man viser skævheden i den kommunale beskatning, men da jeg fik set nærmere på annoncen, fortog forbløffelsen sig en smule, for der står udtrykkeligt i disse annoncer: „retten til at være menneske“, og blandt de rettigheder, man har som menneske, er jo også retten til at fejle.

Hvis de fremsatte forslag kunne gennemføres, ville det betyde en lempelse af finanspolitikken på 880 mill. kr. om året. Det ville reducere det foreslåede kasseoverskud ganske betydeligt. Er der nu et grundlag for en reduktion af kasseoverskuddet? Det er rigtigt, at da man skønnede i maj 1969, gik skønnet ud på, at man ville få et kasseoverskud på ca. 1 milliard kr. Da man reviderede skønnet i november, kom man til, at der ville blive et kasseoverskud på 1½ milliard kr. Årsagen hertil var den ganske enkle, at den økonomiske opgang var kraftigere og hurtigere, end man havde kunnet regne med. 1969 blev et rekordår med hensyn til byggeri, produktionsstigning og forbrugsstigning, og det viser sig ganske tydeligt i det store underskud på betalingsbalancen, som 1969 bragte, og som jo er noget nyt.

I maj 1969 havde vi ikke nogen sikker viden om udviklingen i betalingsbalancen i 1969. Den har vi nu, og vi har en ubehagelig sikker viden om, at dette underskud blev større end påregnet. Endnu i maj var der vel en vis tro på, at det måske endda kunne blive til en beskeden forbedring i løbet af 1969. Den kom ikke, og det er en af de nye kendsgerninger, som begrundet forskellen i vurderingen af kasseoverskuddet mellem det oprindelige skøn i maj 1969 og det skøn, der i dag må anlægges.

Der er én kendsgerning til, som er ny i vurderingerne, nemlig at det internationale lånemarked er betydelig vanskeligere at have med at gøre, end det var tidligere. Af betalingsbalanceunderskuddet i 1969 finansieredes de 1.100-1.200 mill. kr. ved offentlig låntagning i udlandet. Andre ca. 1.200 mill. kr. finansieredes ved privat låntagning. Det forholder sig i øjeblikket således, at det må anses for at være usikkert, om det bliver muligt at finansiere så stort et betalingsbalanceunderskud ved offentlig låntagning i 1970. I hvert fald er der fra de sagkyndiges side givet udtryk for så stor betænkelighed

ved udviklingen i lånemulighederne, at den eneste mulighed, vi har, er at forsøge at tilrettelægge en finanspolitik, der har en mulighed for at vende billedet, således at underskuddet på betalingsbalancen bliver noget mindre. De nyeste oplysninger om den økonomiske udvikling afsvækker således ikke skønnet over, hvad der er behov for i finanspolitikken; snarere styrker de opfattelsen af, at en stramning er nødvendig.

Det har de for så vidt også gjort hos socialdemokratiet og hos SF. Det ses deraf, at man nu går ind på, at der er behov for en stramning i forhold til sine tidligere skøn på i hvert fald en halv milliard kr. Det har man erkendt. Men denne erkendelse fører til et nyt spørgsmål, som også hr. Henry Christensen var inde på. Betyder det, at oppositionen selv anser udgiftsforøgelser, der kunne svække dette kasseoverskud, for økonomisk uansvarlige? Betyder det, at man selv ville anse en forhøjelse i øjeblikket af ungdommens uddannelsesfond f. eks. for økonomisk uansvarlig? Betyder det, at man har frafaldet sine forslag om en forhøjelse af sygedagpenge og forbedrede ulykkesforsikringsydelse, som i alt koster over 400 mill. kr. på årsbasis? Det kunne have en vis interesse for den fremtidige økonomiske og politiske diskussion, hvis vi fik en klaring på, om man vil stå ved, at der er behov for et kasseoverskud, når man kommer til en vurdering af sine egne forslag.

Det argument, man kunne stille op, er måske: ja men vi har jo en høj rente. Renteniveauet er højere, end da vi fastlagde finanspolitikken, og vil den høje rente ikke medføre en så stærk stramning, at det store kasseoverskud oveni bliver for meget? Jeg tror ikke, at dette argument med rimelighed kan anvendes. Tværtimod må man vel sige, at netop i en periode med høj rente må vi gøre over finanspolitikken, hvad vi kan for at skabe de indenlandske forudsætninger for et lavere renteniveau, og hvis man i denne situation slækkede finanspolitikken, ville man snarere belaste pengepolitikken yderligere, og det kan der ikke med den rentesituation, der er, være noget fornuftigt i.

Vurderer vi den hidtil forløbne del af 1970, hvorom oplysningerne selvfølgelig er spredte og sparsomme, er der heller intet